MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH GALEA DEBONO

Seduta ta' l-24 ta' Settembru, 2009

Appell Kriminali Numru. 181/2009

Il-Pulizija
(Spt. C. Mifsud)
Vs
Paul Ciappara

Il-Qorti,
Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellant quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli

1. fis-26 t'April, 1995, ghall-habta tat-7.45 pm u fix-xhur ta' qabel fin-Naxxar, u cioe' fil-lok "Madonnina" St. Publius Street, Naxxar, b'diversi azzjonijiet maghmula fi zminijiet differenti w li jiksru l-istess dispozizzjonijiet tal-ligi, kellu fil-pusess tieghu apparat ta' telegrafija minghajr fili, w cioe' 1) Shuttle Ace Telephone Amplifier model TA-50b; 2) long range telephone Shuttle Ace 7000 serial no 008410392 komplut, tail-handset serial no 0084 10392 komplut u tail-handset serial no 008410392, minghajr licenzja minghand il-Ministru responsabbli ghat-telegrafija minghajr fili;

2. fl-istess zmien, lok u cirkostanzi kkuntratta, installa, estenda jew haddem xi telefon jew telegrafi jew ghamel xi xoghol jew installa xi apparat jew xi haga ohra mahsuba biex jintbaghtu messaggi bit-telefonija jew bit-telegrafija jew b'xi mod iehor dahal fuq id-drittijiet esklusivi vestiti fil-Korporazzjoni Telemalta bl-art. 3 ta' dan l-Att minghajr licenzja mit-Telemalta jew inkella f'isimha, (art. 18 Kap. 9, art. 3(2) Kap 49, art. 39(1) Kap. 250.
3. f'isem il-Kontrollur tad-Dwana, akkuzat talli kellu fil-pussess tieghu jew taht il-kontroll tieghu 1) Shuttle Ace Telephone Amplifier model TA-50B, 2) Long Range Telephone Shuttle Ace 7000 Serial no 008410392 komplut bil-hand-set serial no 008410392, b'valur ta' LM465.00,0 u dazju ta' LM31.00,0, liema dazju ma giex imhallas u/jew kawtelat u dan bi ksur ta' l-artikoli 60(a),(b),(c),(d),(e),(h),(k) u 62(a),(b),(c),(e),(f),(g),(h),(i),(k) ta' l-Ordinanza ta' Dwana (Kap. 37), kif ukoll l-Att XII dwar it-Taxxa Dwar il-Valur Mizjud tal-Ligijiet ta' Malta;
4. f'isem il-Kummissarju tad-Dipartiment tat-Taxxa ta' fuq il-Valur Mizjud, akkuzat talli fis-26 t'April, 1995, instab li kellu fil-pussess u/jew il-kontroll tieghu Shuttle Ace Telephone Amplifier model TA-50B, u Long Range Telephone Shuttle Ace 7000, serial number 008410392, komplut bil-handset serial number 008410392 u li l-importazzjoni taghhom hija projbita u/jew ristretta b'valur ta' LM465.00,0 dazju LM31.00,0 u li fuqhom kellha tithallas taxxa fuq il-Valur Mizjud, liema taxxa tammonta ghal LM74.40c,0 liema taxxa ma gietx imhallsa u/jew kawtelata, w dan bi ksur ta' l-artikou 65 ta' l-att Dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud (Att numru XII ta' 1994).

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali tal-20 ta' Mejju, 2009, li biha sabet lill-appellant hati skond l-akkuzi w ikkundannatu ghall-multa ta' €1833 (LM787) u ordnat il-konfiska ta' l-apparat kollu meritu ta' din il-kawza.

Rat ir-rikors tal-appellant minnu pprezentat fl-1 ta' Gunju, 2009, li bih talab li din il-Qorti joghgobha tbiddel is-sentenza appellata billi tikkonferma fejn l-Ewwel Qorti sabet htija skond l-artikolu 3(2) tal-Kap. 49 (l-ewwel

imputazzjoni) u l-artikolu 39(1) tal-Kapitolu 250 (it-tieni imputazzjoni), u tbiddel fejn l-Ewwel Qorti sabet htija fl-appellant skond l-artikolu 18 tal-Kap. 9, u tbiddel ukoll dik il-parti tas-sentenza fejn l-appellant instab hati tat-tielet u tar-raba’ imputazzjoni w konsegwentement tilliberah minnhom, u, fin-nuqqas taghti piena aktar adegwata ghac-cirkostanzi.

Fliet l-atti kollha processwali.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravji tal-appellant fil-qosor, jikkonsistu fis-segwenti u cioe' :-

Li l-appellant hassu aggravat mhux talli nstab hati li kiser l-artikolu 3(2) tal-Kapitolu 49 u l-artikolu 39(1) tal-Kapitolu 250, imma li nstab hati li kiser id-dispozizzjonijiet tal-artikolu 18 tal-Kapitolu 9 , l-artikolu 60 u 62 tal-Kap.37 u l-artikolu 65 tal-Att XII ta’ 1994. Dan ghaliex ma kienx kaz ta’ reat kontinwat ghax, biex ikun hekk, kien jehtieg li jkun hemm pluralita’ ta’ vjolazzjonijiet tal-istess dispozizzjoni tal-ligi kriminali, kommessi bl-istess rizoluzzjoni. Fil-kaz odern, kien hemm att ta’ darba li hu ma hallasx il-licenzji relattivi w ma hemmx ripetizzjoni tal-istess att kriminuz. Skond l-appellant dan l-apparat kien ilu ghandu xi sena w ma ngabitx prova mill-Prosekuzzjoni kemm il-darba l-appellant b’ atti differenti kiser l-istess dispozizzjoni tal-ligi w cioe’ kemm l-apparat kien ilu fil-pussess tieghu minghajr il-licenzji relattivi.

Inoltre, l-artikolu 60 tal-Kap.37 jipprovdi dwar meta persuna iddahhal, timporta, tizbarka jew bil-mohbi tohrog minn xi mahzen xi oggett minghajr ma jithallas id-dazju relattiv jew minghajr ma l-oggetti jigu spezzjonati. Mill-provi tal-Prosekuzzjoni ma jirrizultax li l-appellant kien imdahhal f’ xi operazzjoni simili, anzi fix-xiehda tieghu l-appellant jghid li l-apparat xtrah minnghand Ingliz. Ghalhekk ma kellux jinstab hati taht dan l-artikolu.

Ghar-rigward tas-sejbien ta’ htija skond l-artikolu 62 tal-Kap.37, dan jipprovdi *inter alia* dwar min xjentement jigi fil-pussess ta’ oggetti li fuqhom ma jkunx thallas dazju. Ma ngabux provi li l-appellant messu ntebah mic-cirkostanzi li d-dazju ma thallasx fuq dawk l-oggetti. Il-prosekuzzjoni trid tipprova li l-pussess kien xjenti.

Dwar il-ksur tal-artikolu 65 tal-Att XII tal-1994, cioe’ tal-Att dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud, l-appellant issottometta li dan l-artikolu hu marbut mal-importazzjoni tal-oggett u, ladarba l-prosekuzzjoni naqset li tipprova htija taht l-artikolu 60 tal-Kap.37, hu ghandu ukoll jigi liberat minn din l-imputazzjoni.

Semghet it-trattazzjoni

Ikkonsidrat;

Illi fl-ewwel lok u ghalkemm ma tressaq ebda aggravju dwar dan, din il-Qorti osservat *marte propria* li fil-parti dispozittiva tas-sentenza appellata ma gewx indikati l-artikoli tal-ligi li tahthom instabet htija. Ghalkemm jissemmew artikoli tal-ligi fil-parti fejn l-Ewwel Qorti rriproduciet ic-citazzjoni, dan, fil-fehma ta’ din il-Qorti, gja espressa f’ sentenzi taghha precedenti, mhux bizzejjed biex jigi rispettat il-vot tal-ligi.

Skond l-artikolu 382 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta’ Malta, il-Qorti tal-Magistrati, meta taghti s-sentenza kontra l-imputat, ghandha tghid l-fatti li taghhom dan ikun gie misjub hati, taghti l-piena <u>w ssemmi l-artikolu tal-Kodici Kriminali jew ta’ kull ligi ohra li tkun tikkontempla r-reat;</u>

Illi skond gurisprudenza kostanti ta’ din il-Qorti n-nuqqas li jsir dan jimporta n-nullita’ tas-sentenza appellata. Dan ghaliex dan-nuqqas jammonta ghal nuqqas ta’ formalita’ sostanzjali. F’ kaz simili dan jintitola lil din il-Qorti li thassar is-sentenza w tiddeciedi l-kawza hi stess skond dak li jipprovdi l-artikolu 428 (3) tal-Kodici Kriminali. (ara f’ dan is-sens l-Appelli Kriminali : **“Il-Pulizija vs. Paul Cachia**” [25.9.2003]; **“Il-Pulizija vs. Joseph Zahra**” [9.9.2002]; **“Il-Pulizija vs.Benjamin Muscat**” [10.7.2002 u

28.6.2002]; **"Il-Pulizija vs. Donald Cilia**" [24.4.2002]; **"Il-Pulizija vs. Mark Portanier"** [14.9.2004] u ohrajn)

Illi fil-kaz in ezami, jidher manifest li l-Ewwel Qorti – x'aktarx bi zvista – naqset li ssemmi l-artikoli tal-ligi li tahthom sabet htija fil-konfront tal-appellant u dan jirrendi s-sentenza appellata nulla .

Ghalhekk din il-Qorti qed tannulla s-sentenza appellata w ser tghaddi biex tiddeciedi l-kawza mill-gdid fuq il-provi traskritti w tqis l-aggravji tal-appellant biss bhala sottomissjonijiet difensjonali tieghu.

Illi mill-provi traskritti jirrizulta li meta fis-26 t' April, 1995, membri tal-Wireless and Telegraphy Department u tal-korp tal-Pulizija kienu ghamlu spezzjoni fil-fond tal-appellant, hemm sabu istallat apparat mal-aerial fuq il-bejt u cioe' *long range cordless telephone*. Dan l-apparat kien ukoll imqabbad ma amplifier. Instab ukoll *cordless telephone* iehor. Dak iz-zmien dan l-apparat kien illegali w ghalhekk hu ma kellux licenzji ghalihom. Dawn il-fatti taw lok biex jigi akkuzat kif fuq intqal.

Ikkonsidrat;

L-appellant mhux qed jikkontesta s-sejbien ta' htija dwar l-ewwel zewg imputazzjonijiet u ghalhekk dawn qed jigu konsidrati bhala ammessi. Li qed jikkontesta fl-ewwel lok pero' – u dan b' riferenza ghall-erba imputazzjonijiet – hu li dan ma kienx kaz ta' reat kontinwat.

Issa r-reat kontinwat (*continuous offence*) hu *fictio iuris* intiz biex itaffi kundanni ghall-diversi reati dedotti kontra l-istess hati b' dan li minnflok ikun hemm konkors ta' reati w pieni, l-hati jinghata l-beneficcju ta' piena ghal reat wiehed li tista' pero', fid-diskrezzjoni tal-Qorti, tizdied bi grad jew tnejn. Pero' biex tissussisti din il-*fictio juris*, jkun hemm bzonn li jkun hemm pluralita' ta' l-istess reati ghad-distinzjoni minn reat wiehed ta' natura permanenti (*continuing offence*).

Kif jghid il-**MAINO** fil-kummenti tieghu dwar artikolu kwazi identiku ghall-artikolu 18 tal-Kap. 9 u cioe' l-artikolu 79 tal-Codice Zanardelli:-

"Il-primo estremo importa adunque essere essenziale a costituire il reato continuato che vi sia la ripetizione di piu' azioni, ciascuna delle quali rappresenti una perfetta violazjone di legge e non una semplice prosecuzione del delitto, come abbiamo veduto avvenire nei reati permanenti. In altri termini, per poter obiettare la continuazione, occorre che si possa obiettare la ripetizione."

Trid issir distinzjoni ukoll bejn il-kaz ta' reat kontinwat u l-kaz ta' meta att wiehed kriminuz jaghti lok ghal ksur ta' diversi dispozizzjonijiet tal-ligi jew addirittura ta' ligijiet differenti, kif jidher li jista' jkun il-kaz f' dan il-kawza.

F' dan l-kaz, ghalkemm jidher li l-pussess tal-apparat inkriminat kien *ex admissis* jirrisali mill-inqas – jekk jitwemmen l-appellant - ghall-periodu ta' circa sena, dan per se ma kienx jirrendieh reat kontinwat. Ir-reati dedotti kontra l–appellant huma reati istantanji w jigu kommessi mal-att tal-akkwist u tal-bidu tal-pussess illegali w bla licenzja. Il-permanenza tal-pussess pero'ma tirrendix ir-reat wiehed kontinwat imma se mai aktar reat ta' natura permanenti.

Ghalhekk is-sottomissjoni tal-appellant fir-rigward tar-reat kontinwat tidher ben fondata legalment u qed tigi milqugha.

Ikkonsidrat;

It-tieni sottomissjoni (gja aggravju) tal-appellant hi fis-sens li fir-rigward tat-tielet akkuza, l-artikolu 60 tal-Kap.37 jipprovdi dwar meta persuna iddahhal, timporta, tizbarka jew bil-mohbi tohrog minn xi mahzen xi oggett minghajr ma jithallas id-dazju relattiv jew minghajr ma l-oggetti jigu spezzjonati. Mill-provi tal-Prosekuzzjoni ma jirrizultax li l-appellant kien imdahhal f' xi operazzjoni simili, anzi fix-xiehda tieghu l-appellant jghid li l-apparat xtrah

minnghand Ingliz. Ghalhekk ma kellux jinstab hati taht dan l-artikolu.

Issa hija l-prattika tal-Kontrollur tad-Dwana li meta jikteb lill-Kummissarju tal-Pulizija biex jipprocedi fuq xi allegat ksur tal-Kap.37, jinkludi l-ipotesijiet kollha ta' ksur tal-ligi kontemplati fl-atikoli 60 u 62 tal-Kap.37 u jhalli f' idejn il-Qrati dwar ta' x hiex tkun tista' tinstab htija. Din il-prassi ftit li xejn hija rakkomandabbli pero' u l-Kontrollur tad-Dwana ghandu jkun ben konsapevoli ta' liema ksur tal-ligi jkollu jirrispondi l-akkuzat u mhux jitfa' kollox f' qoffa wahda w jhalli f' idejn il-Qorti *"to pick and choose".* Din il-prassi ghandha tinqata' ghax hi impreciza ghall-ahhar. F'dan il-kaz jidher manifestament li ebda wiehed mis-sub-incizi tal-artikolu 60 tal-Kap. 37 mhu applikabbli ghall-kaz odjern u ghalhekk is-sottomissjoni tal-appellant f' dar-rigward hi ben fondata.

Ghalkemm l-istess prassi giet uzata fir-rigward tal-artkolu 62, f' dan il-kaz mis-sub-incizi kollha li gew elenkati fit-tielet akkuza, s-sub-incizi (f) u (g) biss jidhru li jistghu jkunu pertinenti ghall-fattispecji ta' dan il-kaz. Di fatti dawn jippreskrivu li jkun hati ta' kontravvenzjoni tal-Ordinanza tad-Dwana kull min:-

"(f) xjentement jilqa' ghandu, izomm ..jew xjentement ihalli, jittollera jew igieghel jew ifittex li jigu milqugha, mizmuma jew mohbija oggetti li l-importazzjoni taghhom hi projbita jew limitata jew li ma thallasx dazju …"
"(g) xjentement jigi fil-pussess ta' dawn l-oggetti."

Illi ma hemmx dubju li l-oggetti inkriminati gew misjuba fil-pussess tal-appellant u li dawn kienu oggetti projbiti. Dan lanqas ma hu kontestat mill-appellant innifsu. L-appellant pero' jissottometti li f' tali pussess kienet mankanti x-xjenza li fuq dawn l-oggetti ma kienx thallas id-dazju relattiv.

Dwar l-element tal-pussess xjenti, l-prosekuzzjoni sostni li mill-atti kien jirrizulta l-element tax-xjenza w li l-oneru tal-prova li d-dazju kien gie mhallas kien mixhut fuq l-appellant ghall-inqas fuq bazi ta' probabbilita'. Dan l-

apparat kien projbit fiz-zmien tal-allegat reat. L-appellant pero' ssottometta li l-artikolu 77 tal-Ordinanza tad-Dwana ma kellu x' jaqsam xejn ma dan il-kaz ghax l-apparat kien qed jintuza minn terza persuna u hadd ma kien qalilha xejn u dan ma kienx xi oggett mohbi imma oggett imwahhal ma aerial.

Illi l-pozizzjoni legali tal-import tal-artikolu 77 tal-Kap.37 in relazzjoni mal-artikoli 60 u 62 tal-istess Ordinanza tad-Dwana giet trattata *"funditus"* f' numru ta' sentenzi tal-Qrati Taghna w l-gurisprudenza *in subiecta materia* giet ri-epilogata fis-sentenza t' din l-Qorti fl-Appell Kriminali : **"Il-Pulizija vs. Andrew Ellul Sullivan et."** [20.3.2003]. Hemm kienet saret riferenza ghas-sentenza ta' din il-Qorti diversament preseduta fil-kawza fl-ismijiet **"Il-Pulizija vs. Victor Calleja"** [24.8.1990] li, a sua volta, kienet ghamlet riferenza ghal sentenza ohra moghtija fl-Appell Kriminali fl-ismijiet **"Il-Pulizija vs. Anthony Mifsud u George Grima "** deciza fit-12 ta' Gunju, 1989 " u qalet:-

"Fil-kaz kontra Anthony Mifsud et. l-akkuzi kienu wkoll taht dawn l-artikoli. Il-Qorti tal-Appell deherilha li kellha taghmel distinzjoni bejn il-pozizzjoni legali taht l-artikolu 77 u dik taht l-artikoli l-ohra u din il-Qorti taqbel ma u taghmel taghha tali argumenti in relazzjoni ghal tali distinzjoni ."

"Fid-dawl ta' dak li fuq inghad, din il-Qorti jidhrilha li l-pozizzjoni legali tista' tigi enuncjata hekk:- "

"Kazijiet taht l-artikolu 62 : "

"Il-Ligi ma tuzax il-kelma xjentement fil-paragrafi kollha ta' dan l-Artikolu."

"Min jimporta oggetti li l-importazzjoni taghhom hi projbita, min jizbarka tali oggetti, min iwarrab oggetti mportati qabel jigu ezaminati mill-ufficjal inkarikat mid-Dwana, huwa awtomatikament passibli minghajr il-htiega tal-prova tax-xjenza."

“Hawn il-prosekuzzjoni trid tipprova l-fatti materjali kif jinkwadraw ruhhom taht dawn il-paragrafi.“

“M’hemm bzonn lanqas li fil-kazijiet specifici l-imputat kien jaf li l-importazzjoni kienet projbita. Gie deciz li din hija kwistjoni ta’ ligi u mhux ta’ fatt. Ara f’dan ir-rigward is-sentenza ta’ din il-Qorti fil-kawza Pulizija vs. Raymond Debono deciza fit-28 ta’ Lulju, 1988.”

“Ghall-kuntrarju jekk l-imputat jallega li l-importazzjoni kienet legali, a tenur tal-Artikolu 77, irid jaghmel il-prova hu.”

“Paragrafi ohra pero’, jirrikjedu ix-xjenza. Dawn huma s-subincizi (e) sa (i) tal-istess artikolu 62.”

“Taht il-paragrafu (f) per ezempju, il-prosekuzzjoni trid tipprova li l-imputat agixxa xjentement biex
a) laqa’ etc. ghandu l-oggetti in kwistjoni ‘
b) li tali oggetti ghandhom l-importazzjoni projbita jew limitata,
c) jew tali oggetti kienu zdazjati ,
d) jew li tali oggetti kienu gew imwarrba minghajr hlas ta’ dazju mill-postijiet imsemmija fl-istess subinciz.”

Kif qalet il-Qorti fil-kawza kontra Mifsud, jekk il-prosekuzzjoni tipprova li l-appellant zamm ghandu jew laqa’ ghandu oggetti li fuqhom ma thallasx dazju b’daqshekk ma tkunx issodisfat il-vot tal-ligi billi tkun trid tipprova wkoll li l-imputat agixxa xjentement, altrimenti l-kelma xjentement tkun qeghda fil-ligi ghalxejn.”

“Il-prova tax-xjenza naturalment twassal sal-grad li l-appellant kien jaf jew ma setax ma kienx jaf, li l-oggetti li nstabu ghandu kienu ta’ natura ta’ dawk imsemmija fil-paragrafi rilevanti tal-Kap. 37 “

“Taht l-Artikolu 77 .”

Dan japplika, kif juri l-istess Artikolu, meta tinqala kwistjoni dwar jekk id-dazju dovut kienx gie mhallas, jew li l-oggetti gew zbarkati skond il-ligi, ecc. “

“Fi kliem iehor, fil-fehma tal-Qorti dan *l-Artikolu jidhol in effett u jaltera l-piz tal-prova, meta l-imputat jinvoka tali fatti .”*

“jekk l-imputat isostni li d-dazju thallas, jipprova hu.”

“Dan japplika f’kull kaz, anki fejn il-ligi tirrikjedi x-xjenza. Hija dejjem il-Prosekuzzjoni li trid tipprova x-xjenza f’dawn il-kazijiet, imma jekk l-appellant jixtieq jallega xi difiza taht l-Artikolu 77, il-prova jrid iforniha hu. U kien proprju dan li gie deciz fil-kaz ta’ Mario Scicluna.”

u f’parti ohra tal-istess sentenza appena citata, l-Qorti affermat li :-

“Fil-kawza Pulizija vs. Mario Scicluna deciza fis-7 ta’ Marzu, 1985, il-Qorti tal-Appell ikkonfermat il-principju li a tenur tal-Artikolu 77 tal-Kap.37, meta fi procediment taht dak il-Kap tinqala kwistjoni dwar jekk id-dazju fuq oggetti partikolari kienx gie imhallas jew dwar minn fejn jew kif dawn l-oggetti gew akkwistati, l-prova ta’ dan taqa’ fuq l-imputat.”

“In sostenn ta’ tali principju, l-Qorti ccitat sentenzi ohrajn u kompliet izzid hekk: “kull prova ghalhekk li l-Prosekuzzjoni trid taghmel hi nskritta minn dan l-artikolu u permezz tieghu jidher car li l-prova li l-prosekuzzjoni trid taghmel hi li ma jirrizultalhiex li thallas id-dazju. Minn hemm il-quddiem l-oneru tal-prova hu mixhut fuq l-imputat.“

Umbaghad fl-Appell Kriminali **“Il-Pulizija vs. John Mary Deguara”** [7.9.1990] gie deciz li :-

“Hu l-oneru tal-prosekuzzjoni li tipprova x-xjenza.” u *“.....huwa zbaljat li wiehed japplika l-principji tal-Artikolu 77 tal-Kap.37 meta l-appellant ma tax l-eccezzjonijiet rizultanti taht tali artikoli..”*

Fl-Appell Kriminali **“Il-Pulizija vs. Carmel sive Charles Azzopardi”** [22.9.1993], fejn id-difiza ssollevat in-nuqqas

ta' xjenza u ta' *mens rea* tal-imputat fil-partecipazzjoni tieghu fir-reat lilu addebitat gie ritenut li :-

"Jigi osservat immedjetament rigward dan il-punt li huwa strettament ta' natura legali, illi f'kazijiet precedenti fejn l-istess punt inqala' u gie deciz, il-pozizzjoni illi hadet din il-Qorti kienet fis-sens li dak illi kien gie deciz mill-Imhallef Harding, President ta' din il-Qorti fl-24 ta' Novembru, 1945 in re. ***"Il-Pulizija vs. Anthony Preca"****, fejn, ghall-fini tal-ispostament tal-oneru tal-prova minn fuq il-Prosekuzzjoni ghall-fuq l-imputat, kienet saret distinzjoni importanti bejn il-kaz fejn l-imputat ikun l-importatur u l-kaz l-iehor fejn l-imputat ma jkunx il-komplici tieghu imma jkun assista fl-iskarikar tal-merkanzija. F'dik is-sentenza, li giet imbaghad sussegwentement segwita b'diversi sentenzi ohra fosthom dik in re* ***"Il-Pulizija kontra Joseph Farrugia"*** *deciza minn din il-Qorti fis-7 ta' Jannar, 1991, kien gie deciz li ghalkemm huwa veru li skond il-ligi f'akkuza ta' pussess ta' oggett li dwaru ma jkunx thallas id-dazju, il-prova li d-dazju kien thallas ghandha ssir mill-imputat, cio' nonostante fil-materja ghandha ssir distinzjoni bejn il-kaz fejn l-imputat huwa l-importatur ta' dak l-oggett jew il-komplici tieghu jew l-esekutur immedjat tal-att ta' kuntrabandu u l-kaz li l-imputat ikun haddiehor. F'dan l-ahhar kaz jinhtieg ghall-kontravvenzjoni r-rekwizit tax-xjenza, igifieri li l-imputat kien jaf jew messu ragjonevolment ikun jaf li d-dazju dwar dak l-oggett ma jkunx gie imhallas."*

u

"....ghaldaqstant meta c-cirkostanzi juru li l-imputat kellu ragjonevolment jahseb li d-dazju fuq oggetti minnu possedut ma kienx thallas, kellu r-rekwizit ta' dik ix-xjenza u allura huwa hati tal-kontravvenzjoni lilu addebitata. Diversament huwa ezenti minn kull htija min ma kienx jaf u ma setax ragonevolment ikun jaf li d-dazju ma kienx thallas jew min kien mic-cirkostanzi gustifikat jahseb li id-dazju thallas ....Wiehed pero ' jrid joqghod attent *f'sitwazzjoni simili billi ma jispostax l-ordni tal-logika ta' kif ghandhom isiru l-affarijiet u ma jinqabadx f'nasba ta' spostament ta' ragonament pseuodologiku....Skond din il-*

Qorti l-ordni li ghandu jigi segwit huwa illi ghandu jigi stabilit l-ewwel u qabel kollox, x 'tip ta' attivita' kienet qed issir mill-appellant. Ghal dan il-fini, din il-Qorti jidhrilha li originarjament il-prova inizjali illi l-imputat kien jew l-importatur ta' l-oggetti, jew il-komplici ... jew li almenu kellu element ta' konoxxenza ta' dak li kien qieghed isir, tinkombi fuq il-prosekuzzjoni, imbaghad una volta stabilit dan, cioe' li jew kien l-importatur jew kien il-komplici jew li kien fi kwalunkwe kaz jaf x'inhu jigri, l-oneru tal-prova jinkombi fuq l-imputat fit-termini tal-ligi. Pero' inizjalment kif inghad, il-prova trid issir mill-Prosekuzzjoni. "

Illi dan l-insenjament u din id-distinzjoni gew segwiti minn din il-Qortu diversament preseduta fil-kawza **"Il-Pulizija vs. Francis Xavier sive Franco Borg**" [23.9.1994] fil-kaz ta' pussess ta' oggett li dwaru ma jkunx thallas id-dazju bi ksur tal-paragrafi (g) u (h) tal-Artikolu 62.

Dejjem dwar dan l-element tax-xjenza, din il-Qorti esprimiet ruha hekk fl-Appell Kriminali: **"Il-Pulizija vs. Louis Frendo"** [12.3.1999] :-

"...dan ir-rekwizit ifisser li meta wiehed jikkonsidra c-cirkostanzi kollha relattivi u partikolari ghall-kaz, dawn l-istess cirkostanzi ghandhom ikunu bizzejjed fihom infushom biex juru li f'dak il-kaz, il-possessur tal-oggetti in kwistjoni kien jaf, jew messu ragonevolment ikun jaf minn dawk ic-cirkostanzi, li d-dazju/levy fuq dawk l-oggetti ma kienx imhallas. Din hi t-tifsira ta' dan ir-rekwizit tax-xjenza fl-imsemmija artikoli tal-Kap.37 ."

u meta dawn ic-cirkostanzi juru bic-car li l-appellant kien jaf li id-dazju / levy ma kienx thallas :-

"...hawn jiskatta in operazzjoni l-Artikolu 77 tal-Kap. 37 li jitfa' l-oneru fuq l-appellant biex jipprova li d-dazju / levy fuq dawk l-oggetti kien thallas. Fil-kaz odjern u f'kazijiet simili, kull ma trid taghmel il-prosekuzzjoni hu li tipprova (a) dawk l-oggetti dahlu Malta, (b) li "prima facie" jidher li id-dazju/levy fuqhom ma kienx thallas, u (c) li dawk l-oggetti kienu fil-pussess u kontroll shih tal-appellant."'

L-import tal-artikolu 77 gie ukoll trattat fl-appell Kriminali **"Il-Pulizija vs. Joseph Said"** [26.11.1992] u fl-Appell Kriminali **"Il-Pulizija vs. Joseph Grech Sant"** [4.2.1994] fejn ukoll gie ribadit il-principju li jekk tinqala' kwistjoni dwar jekk oggetti kienx thallas id-dazju fuqhom jew kienux importati skond il-ligi, l-prova relattiva tmiss lill-imputat. Anki fl-Appell Kriminali **"Il-Pulizija vs. Andrew Zammit et"** [31.7.1998] gie ritenut :-

"..hawnhekk il-Prosekuzzjoni m'ghandhiex bzonn tipprova li d-dazju ma thallasx jew li ma giex kawtela , izda ghal kuntrarju , ……kien imiss lill- appellant jipprova illi d-dazju kien thallas jew li kellu raguni li kien thallas jew inkella b'xi mod kawtelat. L-oneru tal-prova hawn qieghed fuq l- appellant u hu hawn naqas. Kull ma trid taghmel il-prosekuzzjoni hawnhekk hu li ma jirrizultalhiex li thallas id-dazju. Minn hemm ' l quddiem l-oneru tal-prova jaqa' fuq l-appellant."

Illi fl-Appell Kriminali: **"Il-Pulizija vs. Anthony Callus"** [13.7.2005] gie ritenut li:-

"Issa fil-waqt li hu minnu li biex jirrizultaw l-.imputazzjonijiet mhux biss irid jigi pruvat il-pussess materjali tal-oggett mhux zdazjat, imma jrid ikun hemm ukoll il-provi tax-xjenza li dak l-oggett ma kienx thallas id-dazju jew it-taxxa tas-sisa fuqu. Pero' dan l-element tax-xjenza, <u>anki jekk jigi michud mill-persuna suspettata, jista' jigi pruvat minn provi indizjarji li jkunu jindikaw li tali xjenza kien hemm jew suppost li kien hemm</u>." (sottolinear ta' din il-Qorti).

Ikkonsidrat;

Illi din il-Qorti trid tqis jekk, fid-dawl tal-gurisprudenza fuq citata, l-Prosekuzzjoni waslitx biex taghmel al menu prova *"prima facie"* li d-dazju fuq l-oggetti importati f' Malta u li nstabu fil-pussess tal-appellant ma kienx thallas. Umbaghad stabilit dan, tinverti l-oneru tal-prova fuq l-appellant jekk kien qed jikkontendi li id-dazju effettivament kien thallas u tara jekk din il-prova da parti tal-appellant

saritx al menu sal-grad tal-probabbilta’ kif titlob il-ligi penali fir-rigward tal-grad ta’ prova li jrid jilhaq – jekk jaghzel li jipprova xi haga - l-imputat.

Illi kif gie ritenut f’ kaz analogu w cioe’ l-Appell Kriminali: **“Il-Pulizija vs. Raymond Attard”** [12.6.2008], fejn ukoll si trattava tas-sejbien ta' tlitt *satellite receivers* fid-dar tal-appellant il-Mosta, waqt tfittxija li ghamlu impjegati tad-Dipartiment tat-Telegrafija Minghajr Fili w l-Pulizija, ghab-bazi ta' l-apprezzament li kienet ghamlet, din il-Qorti kienet irriteniet li l-prezunzjoni li l-ligi tad-Dwana tpoggi fuq l-appellant biex jipprova li d-dazju kien gie imhallas ma gietx ribattuta f' dak il-kaz u ghalhekk l-appellant kellu jwiegeb ghall-akkuzi.

Issa f’ dan il-kaz l-appellant, meta kien kellmu l-Ispettur Bonnici, kien qallu li kien dahhal dan l-apparat legalment u anki kien hallas licenzja lid-Dipartiment relattiv. Kien ukoll urieh kopja ta’ din l-ircevuta tal-hlas li kien ghamel. (fol. 21) L-Ispettur esebixxa din bhala Dok. MB3. (fol. 28) Pero’ jidher *ictu oculi* li dir-ricevuta tirriferi ghall-apparat li ghandu serial number ghal kollox differenti minn dak indikat fl-akkuza. Inoltre, meta xehed quddiem l-Ewwel Qorti, l-appellant qal li dan l-apparat kien akkwistah minnghand Ingliz innominat xi sena qabel ma sabuhulu l-Pulizija, li allura jkun jirrisali ghas-sena 1994, mentri id-data tat-timbru fuq dok MB3 tidher li hija 1984. Li hu cert hu li l-pussess ta’ dan it-tip t’ apparat kien illegali w ma setax ikun hemm licenzja ghalih u dan kien gie anki moghti pubblicita’ bi Press Notice li kienet iggib id-data tas-7 ta’ Mejju, 1987 u li kopja taghha tinstab a fol. 19 tal-process (Dok. 1B). Ghalhekk zgur li fil-1995 l-appellant ma setax kellu jew kien ihallas licenzja ghall-apparat *de quo.*

F’ din is-sitwazzjoni, fejn l-apparat u l-uzu tieghu kien illegali, anki jekk l-appellant jitwemmen li kien akkwistah minnghand Ingliz (mhux identifikat minnu), l-appellant zgur li kellu ragun jahseb li d-dazju fuqu ma kienx thallas ghax ma jistax jithallas dazju fuq oggett li l-pussess tieghu hu projbit. Certament umbaghad il-mod kif l-appellant ta zewg versjonijiet differenti bejn meta kellem lill-Ispettur u

meta xehed quddiem l-Ewwel Qorti jkompli jdghajjef il-kredibilita' tieghu fir-rigward u zgur ma jikkonvincix lil din il-Qorti - lanqas sal-grad tal-probabbli – li l-akkwist tieghu tal-istess apparat kien wiehed *in buona fede* u li hu seta' legittimament jahseb li d-dazju dovut kien thallas jew kien gie kawtelat

Ghalhekk, fid-dawl tal-gurisprudenza fuq citata, l-Prosekuzzjoni, oltre l-prova tal-pussess illegali tal-apparat, mill-provi cirkostanzjali w indizjarji, ppruvat ghas-sodisfazzjon ta' din il-Qorti w sal-grad tal-prova rikjest mill-ligi li l-appellant kien jaf jew imissu kien jaf, bl-uzu ta' sens komun u prudenza ordinarja, li fuq l-apparat in kwistjoni la kien thallas id-dazju relattiv u lanqas il-VAT mis-suppost possessur precedenti li tahulu.
Ghalhekk tirrizulta pruvata t-tielet imputazzjoni.
Konsegwentement l-ahhar sottomissjoni (gja aggravju) tal-appellant fis-sens li r-raba' imputazzjoni, bazata fuq il-ksur tal-artikolu 65 tal-Att XII tal-1994, cioe' tal-Att dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud, ladarba li dan l-artikolu hu marbut mal-importazzjoni tal-oggett u, ladarba l-prosekuzzjoni naqset li tipprova htija taht l-artikolu 60 tal-Kap.37, hu ghandu ukoll jigi liberat minn din l-imputazzjoni, hija infondata. Il-htija li giet riskontrata taqa' taht l-artikolu 62 (f) u (g) tal-Kap.37 u cioe' l-pussess jew il-kontroll tal-oggett u mhux fuq l-importazzjoni.

Konsegwentement din il-Qorti tara li mhux biss jirrizultaw l-ewwel u t-tieni imputazzjoni kif jissottometti l-appellant, imma ukoll it-tielet u r-raba imputazzjoni.

Ikkonsidrat;

Ghall-fini tal-valutazzjoni tal-oggetti, jidher li ghandu jittiehed l-inqas valur indikat fir-relazzjoni tal-espert nominat mill-Qorti Vincent Ciliberti (fol. 63) u cioe' dak ta' LM350, valur li hu inferjuri ghal dak ta' Lm465 indikat mill-prosekzzjoni fic-citazzjoni w fil-*"letter to prosecute"* tal-Kontrollur tad-Dwana (Dok. JB a fol. 12).

Ghal dawn il-motivi fl-ewwel lok din il-Qorti qed tannulla s-sentenza appellata w qed terga' tiddeciedi l-kawza mill-

gdid u, wara li rat l-artikoli 3 (1) u 6 tal-Kap.49, 39 (1) tal-Kap. 250; 62 (f) u (g) u 77 tal-Kap.37 u 65 tal-Att XII tal-1994, l-artikolu 17 (f) u (h) tal-Kodici Kriminali (izda mhux ukoll l-artikolu 18 tal-Kap. 9, u l-artikolu 60 tal-Kap. 37 li tahthom ma sabitx htija) w wara li qieset il-konkors formali jew ideali li jezisti bejn uhud mir-reati, ssib lill-appellant hati tal-erba imputazzjonijiet dedotti kontra tieghu w fic-cirkostanzi tikkundannah ghall-multa komplessiva ta’ elf u tlitt mitt Ewro (€ 1300) w inoltre tordna l-konfiska favur il-Gvern ta’ Malta tal-apparat elevat u esebit f’ din il-kawza.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------